

Dovolání v řízení o výkonu rozhodnutí ve spotřebitelských věcech

31.1.2024 - Kamila Abbasi | Ústavní soud ČR

Stěžovatelka uzavřela leasingovou smlouvu na tzv. předváděcí akci. Podle stěžovatelky došlo k podpisu tak, že jí byla oznámena výhra s tím, že musí podepsat související dokumentaci. Následně byla na základě elektronického platebního rozkazu (exekuční titul) proti stěžovatelce vedena exekuce k vymožení částky 19 800 Kč s příslušenstvím. Stěžovatelka se o sedm let později domáhala zastavení exekuce s odůvodněním, že exekuci pokládá za neoprávněnou. Exekuční titul považuje za sporný, vymezila se proti osobě oprávněného a odkázala na rozpor exekuce s dobrými mravy. Zdůraznila, že pověřený exekutor činil kroky k prodeji její nemovitosti, přestože v té době již byla větší část jistiny v exekučním řízení vymožena. Obvodní soud řízení o návrhu na zastavení exekuce zastavil z důvodu, že exekuce již dříve byla skončena - chyběly tedy podmínky řízení. Městský soud poté k odvolání stěžovatelky usnesení obvodního soudu potvrdil. Dospěl totiž k závěru, že případ nenese výjimečné okolnosti, které mohou vést k zastavení již skončené exekuce. Napadeným usnesením Nejvyšší soud dovolání stěžovatelky odmítl, protože směřovalo proti usnesení odvolacího soudu vydanému v řízení, jehož předmětem bylo peněžité plnění nepřevyšující 50 000 Kč.

Čtvrtý senát Ústavního soudu (soudkyně zpravodajka Veronika Křesťanová) ústavní stížnosti vyhověl a zrušil usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2023 č. j. 20 Cdo 2402/2023-929. Ústavní soud shledal, že Nejvyšší soud odepřel stěžovatelce právo na přístup k soudu zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

V ústavní stížnosti stěžovatelka předeštlá otázku, zda v řízení o výkonu rozhodnutí (exekuci) je možné podat dovolání v případech, kdy peněžité plnění sice nepřevyšuje 50 000 Kč, avšak exekuční titul byl vydán ve spotřebitelské věci. V nalézacím řízení je totiž jinak možné podat dovolání v případech bagatelních plnění (do 50 000 Kč), týká-li se kauza závazků ze spotřebitelských smluv.

Nejvyšší soud dovolání stěžovatelky odmítl, aniž by blíže naznačil důvody odmítnutí. V odůvodnění napadeného usnesení ani nejstručněji nezmínil, že se podle něj podlimitní výjimka na exekuční řízení týkající se spotřebitelských smluv nevztahuje. Odůvodnění poskytnuté ve vyjádření Nejvyššího soudu k ústavní stížnosti je pak založeno na argumentaci, která z ústavního hlediska neobstojí.

Občanský soudní řád stanoví nepřípustnost dovolání: *„proti rozsudkům a usnesením vydaným v řízeních, jejichž předmětem bylo v době vydání rozhodnutí obsahujícího napadený výrok peněžité plnění nepřevyšující 50 000 Kč, včetně řízení o výkon rozhodnutí a exekučního řízení, ledaže jde o vztahy ze spotřebitelských smluv a o pracovněprávní vztahy“* [§ 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř.]. Z hlediska jazykového výkladu není zřejmé, proč by se měla výjimka *„ledaže jde o vztahy ze spotřebitelských smluv“* vztahovat výlučně k nalézacímu řízení a nikoliv k řízení vykonávacímu.

Existuje-li výklad zákona, který umožňuje vztáhnout výjimku pro spotřebitelské smlouvy i na exekuční řízení, bylo povinností Nejvyššího soudu tento výklad preferovat. Pohledávka, která je předmětem exekuce, vznikla ze spotřebitelské smlouvy.

Ústavní soud připomněl, že existuje více rozhodnutí Nejvyššího soudu, která uznávají, že v exekučních věcech je možné podat dovolání i v bagatelních kauzách, má-li pohledávka původ v

pracovněprávním vztahu či ve spotřebitelské smlouvě. Závěr, že exekuční řízení představuje samostatné řízení nezávislé na původním řízení nalézacím, je proto v rozporu s praxí Nejvyššího soudu. Odvolací soudy navíc mnohdy poučují účastníky o přípustnosti dovolání proti svým rozhodnutím v podlimitních exekučních kauzách, které mají základ ve vztahu ze spotřebitelské smlouvy. O možnosti podat dovolání poučil soud i stěžovatelku.

V dalším řízení se bude Nejvyšší soud znovu zabývat dovoláním. To však již nebude možné odmítnout z důvodu, že jde o bagatelní kauzu.

<https://www.usoud.cz/aktualne/dovolani-v-rizeni-o-vykonu-rozhodnuti-ve-spotrebitelskych-vecich>